

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00023

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 16 ก.พ. 2550	ปีที่ ๖	ฉบับที่ 5694	หน้า 5
---	-------------------------------	-------------------	------------------------	------------------

ร้อยเรื่อง
เมืองลำานนา
ปีที่ ๙

ແວ່ວັດແກ່ເມືອງລຳປາງ ໝີວິຫາຣຈາມເທົ້ ທີ່ວັດປງຍາງດກ

ผู้ที่มีความสนใจในด้านประวัติศาสตร์ล้านนา ไม่ควรพลาดที่จะไปชมวิหารจามเทวีแห่งนี้ เพราะเป็นวิหารที่เก่าแก่อายุกว่าพันปี นอกจากนั้นบริเวณเสาวิหารยังประดับด้วยลายเขียนศิลปะแบบพื้นเมืองเหนือ เขียนด้วยรักปิดทองซึ่งจากวิหารอื่น ๆ ที่เขียนด้วยลายนํ้าแถม ถือว่าเป็นจิตรกรรมเสาวิหารที่สวยงาม วิจิตรบรรจงด้วยฝีมือของสกุลช่างเมืองเขลางค์ชั้นยอด อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่าของเมืองลำปาง

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 ก.พ. 2550	16	5694	5

! เมืองลำปางหรือเขลางค์นคร เป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์ของล้านนาไทยและมีความสำคัญย้อนขึ้นไปถึงประวัติศาสตร์ยุคต้นๆ คือตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ 13 กระทั่งมีตำนานเอกสารประวัติศาสตร์หลายต่อหลายเล่ม กล่าวถึงการสร้างเมืองลำปางมากมาย อาทิ ตำนานมูลศาสนา ชินกาลมาลีปกรณ์หรือแม่แต่ตำนานจามเทวีวงศ์ ซึ่งเป็นตำนานพื้นเมืองเหนือล้วนกล่าวถึงการสร้างเมืองลำปางไว้ว่า

เขลางค์นครสร้างขึ้นโดยเจ้านันตยศราชบุตรของพระนางจามเทวีแห่งนครหริภุญชัย เมื่อปี พ.ศ.1223 เมื่อเจ้านันตยศมาปกครองเขลางค์นครได้ระยะหนึ่ง ก็ได้ทูลเชิญพระนางจามเทวีเสด็จมาประทับที่เมืองของพระองค์และได้สร้างบริเวณพระราชฐานต้อนรับพระนางจามเทวีอยู่ใกล้ๆ กับเขลางค์นคร เรียกว่า “อาลัมภางค์นคร” ต่อมาเมืองทั้งสองถูกรวมเข้าด้วยกันเรียกว่า “เขลางค์อาลัมภางค์นคร” ในสมัยหลังชื่อของเมือง นี้จึงถูกเรียกให้สั้นลงเหลือ “ลำภางค์นคร” “ลำปางนคร” จนกลายเป็น “นครลำปาง” ในที่สุด

เมืองลำปางเป็นเมืองเก่าที่สร้างขึ้นเมื่อราวกว่า 1,000 ปีมาแล้ว โบราณสถานที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบันพอจะสืบค้นรากเหง้าของประวัติศาสตร์ของเมืองนี้ เห็นจะได้แก่วิหารจามเทวีซึ่งอยู่ภายในวัดปางยางคก อำเภอห้างฉัตร กล่าวกันว่าวิหารหลังนี้พระนางจามเทวีได้ดำริสร้างขึ้น เมื่อราวปี พ.ศ.1253 เนื่องจากพระองค์ได้เสด็จจากเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) เพื่อมาเยี่ยมเจ้านันตยศ ราชบุตรที่มาครองเขลางค์นครพร้อมกับถวายฉัตรทองคำสำหรับนำไปบูชาพระธาตุลำปางหลวง

ขณะที่พระนางจามเทวีได้เดินทางไปบูชาพระธาตุลำปางหลวงข้างพระที่นั่งได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมขอขมาในทำนองว่า เมื่อพระนางจามเทวีเห็นจึงเป็นที่ยศจรรย ท่านจึงได้สั่งให้พักพล ณ ที่นั้น กระทั่งคืนหนึ่งเวลากลางคืนพระนางจามเทวีได้อธิษฐานว่า ถ้า ณ ที่แห่งนี้มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็ขอปรากฏปาฏิหาริย์ขึ้น ทันใดนั้นก็ปรากฏแสงฉับพรรณรังสีแห่งองค์พระบรมสารี

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2554/ 00229

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	16 ก.พ. 2550	16	5694	5

วิหารจามเทวีที่วัดปงยางคกลำปาง

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 16 ก.พ. 2550	ปีที่ 16	ฉบับที่ 569	หน้า 5
---	-------------------------------	--------------------	-----------------------	------------------

ริกษัตริย์พวยพุ่งออกมาจากจอมปลวกแห่งหนึ่ง
 เมื่อพระนางจามเทวีเห็นเช่นนั้นจึงบัญชาให้
 ทหารทั้งหลายปลุกวิหารขึ้น ณ ที่จอมปลวก
 แห่งนั้นด้วยมณฑปปราสาท

วิหารจามเทวีหลังนี้มีความกว้าง 8 เมตร ยาว 15 เมตร มุขด้วยแป้นไม้เกี๋ยด วิหารหลังนี้เป็นวิหารขนาดเล็กศิลปะแบบล้านโบราณ ยุคทวารวดี สร้างด้วยไม้ทั้งหลัง ตอนล่างเปิดโล่งตลอด ไม่มีประตุน้ำต่าง ตอนท้ายสุดของ

วิหารมีผนังก่ออิฐฉาบปูนทึบสามด้านล้อมกู่พระเจ้าหรือโขงพระเจ้า ลักษณะการก่อสร้างของ วิหารจามเทวีเป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านนา สกulptช่างเขลางค์นคร ว่ากันว่า เป็นวิหารที่มีความสวยงามตามแบบฉบับ ของสถาปัตยกรรมภาคเหนือ ฐาน พระวิหารยกสูงจากพื้นดินหนึ่งฟุต ซึ่งนักประวัติศาสตร์ศิลปะสันนิษฐานว่าแต่เดิมฐานพระวิหารคงจะมี ความสูงกว่านี้ แต่เนื่องจากในอดีตมีน้ำหลากพัดินจากที่อื่นมาท่วม ทั้ถมทุกปีเป็นเวลาว่าพันปีมาแล้ว ขณะเดียวกันความเชื่อในเรื่องการ ขนทรายเข้าวัดของคนล้านนาที่นิยมนำทรายมาถมในวัดจึงเป็นสาเหตุให้ ฐานของวิหารจามเทวีเหลือเพียงหนึ่งฟุต

ประดับด้วยลายเขียนศิลปะแบบพื้นเมืองเหนือ เขียนด้วยรักปิดทองซึ่ง
จากวิหาร อื่นๆ ที่เขียนด้วยลายน้ำแต้ม ถือว่าเป็นจิตรกรรมเสาวิหารที่
สวยงาม วิจิตรบรรจงด้วยฝีมือของสกุลช่างเมืองหลวงคึกคักยิ่ง อันเป็น
มรดกทางวัฒนธรรมล้ำค่าของเมืองลำปาง

ปัจจุบันวิหารจามเทวีได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานสำคัญทางประวัติศาสตร์ในฐานะที่เกี่ยวข้องกับผู้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในประวัติศาสตร์ชาติไทย ได้แก่ ทานกพิมายช้าง บรรพบุรุษของเจ้าผู้ครองนครแคว้นล้านนา ซึ่งท่านเกิดที่บ้านปางยางคกและได้ศึกษาบวชเรียนที่วัดแห่งนี้ จากความสำคัญของวิหารจามเทวีหลังนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานเกียรติบัตรให้แก่วิหารจามเทวีในฐานะสถาปัตยกรรมด้านอนุรักษศิลป์ดีเด่นจากสมาคมสถาปนิกสยามฯ เมื่อปี พ.ศ.2543

หากมีโอกาสผ่านไปแถวอำเภอห้างฉัตร ลองแวะไปชมความสวยงามของวิหารจามเทวีที่วัดปางยางคคดูบ้าง บางทีท่านจะได้รู้ว่าในเมืองลำปางยังมีของดีของเก่าที่ยังหาชมได้อยู่

ภายในวิหารจามเทวีมีการเขียนลาย
นารักปิดทองบนพื้นสีแดง ได้แก่รูปลายกระถาง
หรือหม้อบุรณะพะงะ ซึ่งหมายถึงความเจริญของ
ชุมชนในเขตตำบลปงยางคก และลายกนกเครือ
เถาว์ลายเทพยดา ลายดาว ลายเรขาคณิต เป็นต้น
ผู้ที่มีความสนใจในด้านประวัติศาสตร์

ล้านนา ไม่ควรพลาดที่จะไปชม
วิหารจามเทวีหลังนี้ เพราะเป็น
วิหารที่เก่าแก่อายุกว่าพันปี
นอกจากนั้นบริเวณเสาวิหารยัง

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th